

Basic Moral Philosophy
Third Edition
Robert L. Holmes
Wadsworth, Thomson Learning Inc

مبانی فلسفه اخلاق

(ویراست سوم)

رابرت ال. هولمز

ترجمه مسعود علیا

فهرست

- پیشگفتار مترجم ۱۳
- پیشگفتار نویسنده ۱۵

بخش اول: مسائل فلسفه اخلاق

۱. ماهیت اخلاق ۲۳
- ۱.۱ چرا فلسفه اخلاق را مطالعه کنیم؟ ۲۳
- ۲.۱ سرچشمه‌های اخلاق و اخلاقیات ۲۶
- ۳.۱ عمل ارزشگذاری ۲۷
- ۴.۱ راهنمایی و هدایت کردار ۲۸
- ۵.۱ داوری‌های ارزشی و داوری‌های تجویزی ۳۰
- ۶.۱ داوری‌های هنجاری و داوری‌های توصیفی ۳۲
- ۷.۱ داوری‌های اخلاقی و داوری‌های فارغ از اخلاق ۳۳
- ۸.۱ سه نوع از انواع مسائل اخلاقی ۳۶
۲. نظریه‌های درستی و نادرستی از حیث اخلاقی ۴۵
- ۱.۲ قانون‌پرستی اخلاقی و جزئی‌نگری اخلاقی ۴۵
- ۲.۲ نظریه‌های مبتنی بر حقوق ۵۱
- ۳.۲ نسبت خیر و درستی ۵۴
- ۴.۲ نظریه‌های اخلاقی ارزش‌نگر و تکلیف‌نگر ۵۸

۵۹	۵.۲ تکلیف‌نگری حداکثری و حداقلی
۶۰	۶.۲ نظریه‌های ارزش‌نگر نتیجه‌گرا و نانتیجه‌گرا
۶۱	۷.۲ سنجش و موازنه خوب و بد در نتایج
۶۳	۸.۲ خیر خود، دیگران و جمع‌ها
۶۶	۹.۲ اخلاق صغیر و اخلاق کبیر
۶۸	۱۰.۲ خلاصه
۷۰	۱۱.۲ منش و کردار

بخش دوم: اخلاق مبتنی بر فضیلت

۷۷	۳. فضیلت در فلسفه باستان
۷۷	۱.۳ اقسام فضیلت
۸۰	۲.۳ افلاطون و شخص فضیلت‌مند
۸۱	۳.۳ وظیفه نفس
۸۵	۴.۳ فضیلت، خیر و کردار درست
۹۰	۵.۳ برخی دیدگاه‌های مشابه در اخلاق هندو
۹۴	۶.۳ ارسطو و ملکات فاضله
۹۸	۷.۳ حد وسط
۹۹	۸.۳ ادراکات اخلاقی
۱۰۰	۹.۳ قیاس صوری عملی
۱۰۲	۱۰.۳ تکلیف‌نگری ارسطو
۱۰۶	۱۱.۳ فضیلت اخلاقی و کردار درست
۱۰۸	۱۲.۳ تقدم اخلاق مبتنی بر کردار بر اخلاق مبتنی بر فضیلت
۱۱۳	۴. فضیلت و سعادت
۱۱۳	۱.۴ دیدگاه افلاطون و ارسطو درباره لزوم فضیلت برای نیل به سعادت

۱۱۸	۲.۴ کمال‌گرایی و خیر اعلی
۱۲۰	۳.۴ آوگوستین و دوام خیر اعلی
	۴.۴ آیا همگان طالب سعادتند؟ دیدگاه نیچه در باب اخلاق سروران و
۱۲۴	اخلاق بندگان
۱۲۹	۵.۴ آیا فضیلت اخلاقی مطلوب است؟
۱۳۴	۶.۴ اهمیت به دست دادن شرحی از کردار در اخلاق مبتنی بر فضیلت

بخش سوم: اخلاق مبتنی بر کردار

۱۳۹	۵. خودمحوری اخلاقی و روان‌شناختی
۱۳۹	۱.۵ آیا باید تنها خیر خویش را بجوییم؟
۱۴۲	۲.۵ سه ایراد به خودمحوری اخلاقی
۱۴۷	۳.۵ ماهیت تناقض‌آمیز خودمحوری اخلاقی
۱۴۹	۴.۵ خودمحوری روان‌شناختی در انگیزش آدمی
۱۵۱	۵.۵ نقدی بر خودمحوری روان‌شناختی
۱۵۴	۶.۵ استدلال باتلر
۱۶۱	۶. نظریه فرمان الهی
۱۶۱	۱.۶ قضیه ابراهیم و اسحاق
۱۶۲	۲.۶ دیدگاه یونانی و مسیحی در باره طبیعت بشر
۱۶۳	۳.۶ فرمان‌های خداوند به روایت دین یهود، مسیحیت و اسلام
۱۶۵	۴.۶ نسبت میان اراده خداوند و درستی از حیث اخلاقی
۱۷۰	۵.۶ مسئله‌ای فراروی نظریه فرمان الهی
۱۷۳	۶.۶ فرمان‌های ناظر به اعمالی که بی‌اندازه آرمان‌گرایانه به نظر می‌رسند
	۷.۶ تلاشی نافرجام برای سازگار کردن فرمان محبت با داوری‌های انسانی
۱۷۴	در باره امور ممکن

- ۸.۶ آیا خداوند هرگز به ما فرمان می‌دهد که عملی نادرست انجام دهیم؟ .. ۱۷۷
 ۹.۶ تلاشی نافرجام برای سازگار کردن فرمان‌های خداوند با داورهای انسانی ۱۷۸
 ۱۰.۶ آیا فرمان خداوند دایر بر تعذیب کودکی، ضامن درستی این عمل است؟ .. ۱۸۱
 ۱۱.۶ خیر خواندن خداوند چه معنایی دارد؟ ۱۸۴
 ۱۲.۶ آیا خداوند از آن رو که محب است خیریتی غیرذاتی دارد؟ ۱۸۸
 ۱۳.۶ آیا می‌توان «درست» را با استناد به فرمان‌های خداوند تعریف کرد؟ .. ۱۹۰
 ۱۴.۶ نتیجه‌گیری ۱۹۲

۷. اخلاق مبتنی بر قانون طبیعی ۱۹۷

- ۱.۷ اخلاق و طبیعت ۱۹۷
 ۲.۷ مراد اخلاق مبتنی بر قانون طبیعی از «طبیعت» چیست؟ ۱۹۸
 ۳.۷ اخلاق مبتنی بر قانون طبیعی در رواقی‌گری ۲۰۰
 ۴.۷ مفهوم تکلیف نزد رواقیون ۲۰۷
 ۵.۷ اخلاق مسیحی مبتنی بر قانون طبیعی ۲۱۰
 ۶.۷ توماس آکویناس قدیس ۲۱۱
 ۷.۷ فضایل انسانی و الهیاتی ۲۱۲
 ۸.۷ مسائلی فراروی اخلاق مبتنی بر قانون طبیعی: همجنس‌گرایی و آزار جنسی ۲۱۷
 ۹.۷ قانون طبیعی به مثابه فلسفه اجتماع، سیاست و حقوق ۲۲۲
 ۱۰.۷ آیا خداوند رکنی ضروری در اخلاق است؟ ۲۲۳

۸. مکتب کانت ۲۳۱

- ۱.۸ اخلاق مبتنی بر سعادت نیست ۲۳۱
 ۲.۸ اراده خیر ۲۳۳
 ۳.۸ مفهوم تکلیف ۲۳۶

- ۴.۸ اصول عینی و اوامر مشروط ۲۳۸
 ۵.۸ اصول شخصی یا ضوابط ۲۴۵
 ۶.۸ امر مطلق ۲۴۷
 ۷.۸ کاربرد امر مطلق ۲۴۸
 ۸.۸ در نظر گرفتن اشخاص به مثابه غایت ۲۵۴
 ۹.۸ اراده به مثابه واضع قانون عام ۲۵۷
 ۱۰.۸ کانت نتیجه‌گرا نیست ۲۵۹

۹. نتیجه‌گرایی ۲۶۷

- ۱.۹ جاذبه نتیجه‌گرایی ۲۶۷
 ۲.۹ نتیجه‌گرایی تکلیف‌نگر ۲۶۸
 ۳.۹ سودنگری ۲۷۰
 ۴.۹ ارزش ذاتی و غیرذاتی ۲۷۲
 ۵.۹ مسائلی فراروی سودنگری ۲۷۵
 ۶.۹ سودنگری ناظر به عمل و سودنگری ناظر به قاعده ۲۸۱
 ۷.۹ سودنگری ناظر به قاعده واقعی و سودنگری ناظر به قاعده آرمانی ۲۸۴
 ۸.۹ آیا سودنگری ناظر به عمل هم‌ارز سودنگری ناظر به قاعده آرمانی است؟ ۲۸۷
 ۹.۹ آیا هرگز می‌توانیم به جمیع نتایج یک عمل واقف شویم؟ ۲۹۱
 ۱۰.۹ چه چیزی نتیجه عمل محسوب می‌شود؟ ۲۹۴
 ۱۱.۹ نتیجه‌گیری ۲۹۸

۱۰. عدالت ۳۰۳

- ۱.۱۰ اندیشه عدالت ۳۰۳
 ۲.۱۰ عدالت توزیعی ۳۰۷
 ۳.۱۰ عدالت، سازگاری درونی و عقلانیت ۳۰۹

- ۴.۱۰ سه تلقی از عدالت توزیعی ۳۱۲
 ۵.۱۰ عدالت توزیعی به مثابه عدالت روالی محض ۳۲۱
 ۶.۱۰ گذار به فرااخلاق ۳۲۵

بخش چهارم: دو مسئله فرااخلاقی پایه

- ۱.۱. نسبی‌نگری اخلاقی ۳۳۳
 ۱.۱۱ تنوع فرهنگی ۳۳۳
 ۲.۱۱ نسبی‌نگری اخلاقی چیست؟ ۳۳۵
 ۳.۱۱ عام‌نگری و مطلق‌انگاری ۳۳۸
 ۴.۱۱ درستی یا نادرستی نسبی‌نگری چه اهمیتی دارد؟ ۳۴۲
 ۵.۱۱ نسبی‌نگری و اختلاف‌نظرهای اخلاقی ۳۴۵
 ۶.۱۱ آیا بر طبق نسبی‌نگری، حتی وجود اختلاف‌نظرهای اخلاقی واقعی ممکن است؟ ۳۵۰
 ۷.۱۱ آیا در گستره باورهای اخلاقی پایه، تنوع فرهنگی وجود دارد؟ ۳۵۲
 ۸.۱۱ تنوع فرهنگی در باورهای اخلاقی پایه، نسبی‌نگری را بر کرسی نمی‌نشانند ۳۵۴
 ۹.۱۱ نسبی‌نگری و تمایز میان «است» و «باید» ۳۵۸
 ۱۰.۱۱ عام‌نگری و مبنای اخلاق ۳۶۱
 ۱۱.۱۱ آیا منطق و حقیقت خودشان نسبی هستند؟ ۳۶۲
 ۱۲.۱۱ نسبی‌نگری و مدارای اخلاقی ۳۶۵
 ۱۳.۱۱ نتیجه‌گیری ۳۶۷
 ۱.۲. آیا می‌توان اصول اخلاقی را توجیه کرد؟ ۳۷۵
 ۱.۱۲ تنوع و اختلاف در سطح اصول ۳۷۵
 ۲.۱۲ شهودباوری فلسفی ۳۷۶

- ۳.۱۲ طبیعت‌گرایی اخلاقی ۳۸۰
 ۴.۱۲ میثاق‌باوری ۳۸۳
 ۵.۱۲ رالز و وضعیت نخستین ۳۸۴
 ۶.۱۲ مسائلی در عرصه کاربرد قواعد و اصول ۳۹۲

بخش پنجم: جهت‌گیری‌های نوظهور در اخلاق

- ۱.۳. اخلاق فمینیستی ۴۰۱
 ۱.۱۳ تشکیک در اخلاق سنتی ۴۰۱
 ۲.۱۳ اخلاق فمینیستی چیست؟ ۴۰۲
 ۳.۱۳ اخلاق فمینیستی حداقلی: نظریه مبتنی بر حقوق و ولست‌نکرافت ۴۰۸
 ۴.۱۳ نوعی اخلاق فمینیستی متعارف: اخلاق مبتنی بر مراقبت ۴۱۴
 ۵.۱۳ اخلاق فمینیستی بنیادستیز ۴۲۲
 ۶.۱۳ ایرادهایی به اخلاق سنتی ۴۲۴
 ۷.۱۳ تفسیر اخلاق فمینیستی ۴۳۳
 ۱.۴. زمینه‌گرایی: اخلاقی عمل‌نگر ۴۴۱
 ۱.۱۴ رویکردی دیوبی‌وار به اخلاق ۴۴۱
 ۲.۱۴ درستی شخصی، واقعی و قابل پیگیری ۴۴۲
 ۳.۱۴ گزینه یا راه‌حل زمینه‌گرایانه ۴۴۵
 ۴.۱۴ ارکان وضعیت اخلاقی ۴۴۷
 ۵.۱۴ خیرهای پرورش‌دهنده ۴۵۱
 ۶.۱۴ ایرادی کانتی ۴۵۴
 ۷.۱۴ اهمیت تصمیم شخصی ۴۵۵
 ۸.۱۴ شهود یا عاطفه؟ ۴۵۹
 ۹.۱۴ وجدان و طبیعت بشر ۴۶۱

۱۰۱۴ زمينه گرايي و نسبي نگري ۴۶۳

۱۱۱۴ عام نگري و اصل موضوعي اخلاقي ۴۶۶

پيوست ۴۷۵

منابع سرلوحه ها ۴۷۸

نمايه ۴۸۰

پيشگفتار مترجم

چاپ اول مباني فلسفه اخلاق، که برگردان آن از روي ويراست دوم اين کتاب انجام گرفته بود، چند سال قبل منتشر شد و در کنار محدود آثاري که در زمينه فلسفه اخلاق به فارسي در دست داريم مجال و محملي براي آشنائي بيش تر با جريان ها و گرايش هاي مهم اين شاخه از فلسفه فراهم کرد.

به تازگي ويراست سوم اين کتاب نيز انتشار يافته است که حاوي فصلي جديد با عنوان «اخلاق فمينيستي» است. اين فصل جايزين فصل سيزدهم ويراست پيشين شده (و البته بخشي از مطالب فصل اخير را هم در خود جاي داده است). نويسنده، مطالبی مختصر نيز به برخي فصل ها افزوده و تغييرات اندکی هم در برخي قسمت ها صورت داده است.

کتابی که اکنون در دست داريد مشتمل بر ترجمه فصل جديد و ساير افزوده های نويسنده است. آماده سازي کتاب براي چاپ جديد مطابق با ويراست سوم آن، فرصتي فراهم کرد تا بار ديگر متن چاپ اول را از نظر بگذرانم و اشکالاتی را که به هر علت به متن راه پيدا کرده بود اصلاح کنم، برخي معادل ها را تغيير دهم و پاره ای جملات را هم به قالب بهتري درآورم.

در مدتی که از چاپ اول اين کتاب گذشته است طبعاً شیوه مترجم و سلايق او در جوانب گوناگون کار ترجمه بی تغییر نمانده است. با اين حال،